

poging iets van het harmonieuze geheel te beschrijven.

Bestuur

De gehele periode in de afgelopen vijf jaar was Rob Kole de voorzitter. De functie van secretaris wisselde enkele malen van persoon. In 1992 trad Willem-Jan Hoeffnagel af en nam Pon Ruiter zijn taak over, die op zijn beurt, wegens drukke beroepswerkzaamheden, zijn taak moest overdragen. Ben den Hoed nam in 1995 het secretariaat op zich. De gehele periode was Laura Mudde penningmeester. Naast dit dagelijkse bestuur zijn de verschillende subgroepactiviteiten in het bestuur vertegenwoordigd. Er was aanvankelijk een twaalfkoppig bestuur. Er werd gediscussieerd over een slagvaardiger werkwijze van het bestuur en een wat andere verdeling van de subgroepen. Dit leidde tot een reductie van het aantal bestuursleden van twaalf naar acht personen.

Vanwege de invoering van het nieuwe Burgerlijke Wetboek was in 1993 een aanpassing van de statuten nodig. De verhouding tussen de statuten en het huishoudelijk reglement werd tevens geoptimaliseerd.

Er werd in 1995 een enquête gehouden om na te gaan hoe de leden denken over het beleid van de vereniging en om meer inzicht te krijgen in de behoeften van de leden op de gebieden waar de vogelwerkgroep mee bezig is. Er was een redelijke response, circa 35 procent terugontvangst. Uit de beantwoording kan het volgende worden afgeleid. De meeste leden zijn de vereniging al jaren trouw. Er zijn relatief weinig leden jonger dan 35 jaar, er is dus zoals bij de meeste verenigingen sprake van een vergrijzing. Jongeren hebben door gezin en werk vaak weinig tijd over voor andere activiteiten.

Onderwerpen als broedvogelinventarisatie, soorten tellen, uitwerken van waarnemingen en actieve weidevogelbescherming scoren hoog bij de leden. De cursussen, lezingen en excursies worden heel goed beoordeeld, evenals het verenigingsblad *De Korhaan*. Een eigen clubhuis zou de activiteit verder kunnen bevorderen.

Advies werd onder andere gegeven over het Beheersplan Eemmeer en het Provinciaal Streek-

plan Beheers- en reservaatgebieden. Meegewerkt werd aan de realisatie van een nieuwe vogelobservatiehut aan de Eemmeer kust, met uitzicht op het eilandje De Dode Hond.

Er was in 1994 een fel extern conflict inzake afrastering van een deel van de heidevelden van het Goois Natuur Reservaat. Extreem gesteld ging het om de vraag of hondenliefhebbers beperkingen mogen worden opgelegd ten voordele van de in de vrije natuur levende vogels. De afrastering kwam er. Overleg van het bestuur met de jagers om de afschot van knobbelzwannen te beperken leidde in 1994 tot een interne discussie. Het bestuur is tegen de jacht maar is wel van mening dat een redelijke oplossing het beste kan worden bereikt door overleg met de jagers. Ergo: het consensusmodel naar externe relaties toe, kan de interne relaties onder druk zetten.

Er doet zich een hoopvolle mogelijkheid voor om een eigen clubgebouw te verwerven. In samenwerkingsverband met enkele andere groepen kan het voormalige pompstation bij de watertoren van Bussum verkregen worden om geschikt te maken als clubhuis. Er zullen nog wel veel fondsen geworven moeten worden om de noodzakelijke verbouwing en inrichting te realiseren.

Het jubileumsymposium had als thema 'Vogels op weg naar 2000'. Terugblikkend op het lustrum in 1992, noemt de voorzitter, Rob Kole, een aantal punten die hij graag gerealiseerd zou zien in de volgende vijf jaars periode.

- De publikatie van een boekje 'Waar vind je welke vogel in het Gooi?.'
- Uitbreiding van het aantal vogelobservatiehutten

Binnen in het toekomstige clubgebouw is het nu nog een chaos

Foto: Joke van Velsen

- Modernisering van het verenigingsblad 'De Korhaan'

Nu, aan het eind van de volgende vijf jaars periode, zijn deze doelstellingen gerealiseerd. De secretaris schrijft in 1993: Het hoogtepunt van de jubileumactiviteiten vormde het lustrumsymposium in Kortenhoef. In zijn toelichting op het jaarverslag geeft de secretaris, Pon Ruiter, de volgende ontboezeming: Voor de komende jaren zal er een accentverschuiving nodig zijn. Van vrijblijvend vogels kijken als recreatieve activiteit, al blijft die liefde de basis van ons werk, naar meer gericht systematisch gegevens verzamelen. Dit kan bruikbare gegevens opleveren voor beleidsmakers in de regio. Mogelijk hoort daarbij ook meer scholing van de leden. De vereniging zou die discussie moeten voeren.

Nu, aan het eind van de volgende vijf jaars periode, wordt er nog steeds een spanning tussen het grote aantal projecten en de menskracht om die te realiseren geconstateerd. Zou toch meer concentratie op een beperkter aantal projecten overwogen moeten worden?

Algemeen

Het jubileumjaar 1992 begon met 414 leden, 75 huisgenootleden en 4 ereleden. In 1992 breidde het aantal ereleden zich terecht uit met 50 procent als uiting van de jubelstemming. Er was in alle opzichten een flinke groei van het aantal leden, vooral 1996 was een voorspoedig jaar. Eind 1996 waren we gegroeid van 551 naar 615 leden. Er zijn nu in 1997, bijna aan het eind van het jubileumjaar, 557 gewone leden, 101 huisgenootleden en 6 ereleden. Dat betekent in vijf jaar bijna 35 procent toename van het totale aantal leden.

Bep Dwars en Leny Reddingius bewerkten de ontvangen literatuur voor de bibliotheek. Helaas verliet Leny Reddingius ons in 1994 nadat zij zeer vele jaren veel werk heeft verzet op het gebied van archief en documentatie. Het huidige onderkomen voor archief en administratieve zaken wordt in toenemende mate als moeilijk werkzaam ervaren. Gehoopt wordt, ook hier, op de spoedige realisatie van een eigen clubhuis in het Gooi.

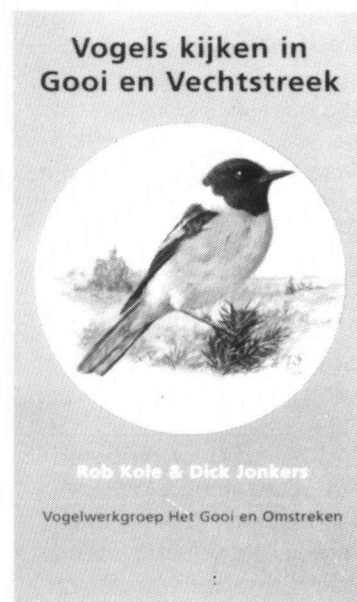
Financiën

Het eigen vermogen varieerde in de loop van deze periode van ruim f 8700 tot f 11500. De contributie opbrengst groeide, dank zij een ledengroei, van bijna f 10500 (1991), naar ongeveer f 13500 (1996).

De jaarrekening sloot meestal met een positief saldo van enkele honderden guldens. In 1992 was er een nadelig saldo van f 3700, dat was toe te schrijven aan de jubileumactiviteiten. Een groot deel van de kosten van de jubileumactiviteiten was overigens gedekt door externe financieringsbronnen.

In 1995 was er een klein verlies, negatief saldo ruim f 800. De penningmeester zag nog geen reden tot contributie verhoging. In 1996 was er weer een positief saldo van ruim f 625.

Een eigen vermogen van niet veel minder dan de jaarlijkse contributie opbrengst en een meestal sluitende begroting illustreren de gezonde financiële positie van de werkgroep. Dank zij een speels en soepel beleid van de penningmeester Laura Mudde, is de financiële positie van de vogelwerkgroep gezond. De marge is echter vrij klein. De belangrijke toename van het aantal leden heeft de toeneming van de kosten tot nu toe gecompenseerd. Er mag niet op gerekend worden dat dit zo blijft. In de nabije toekomst zal contribu-

tie verhoging overwogen worden. De contributie is deze gehele periode onveranderd laag gebleven.

In 1993 werd gereserveerd voor de uitgave van een boekje 'Waar vindt je welke vogel in het Gooi?'. In 1994 werd een schenking van het Prins Bernhard fonds ten bate van deze uitgave ontvangen. In 1996 is het boekje, onder de titel 'Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek' door Rob Kole en Dick Jonkers, verschenen. Dank zij bovenstaande financiële gegevens kon een gezonde basis voor de uitgave gerealiseerd worden.

De kosten van De Korhaan zijn verhoogd door de 'face-lift', de grotere oplage en een andere drukker. Het is goed te zien en te lezen waar het welbestede geld blijft. Er zijn 'face-lifts' die aanzienlijk duurder zijn!

Er werd in verband met mogelijk toekomstige kosten voor de in gebruikneming van een eigen clubhuis reeds een bedrag van f3000 gereserveerd. Waarschijnlijk zullen er nog een paar nullen bij moeten komen.

Cursussen

Elk voorjaar en elk najaar vinden de cursussen, die ook voor niet leden bedoeld zijn, weer plaats. Een cursus met ruim zeventig deelnemers geeft, zoals terecht in het jaarverslag van 1991 staat, het gevoel 'het zit wel goed met deze groep'. Veel van de cursisten worden lid van de vogelwerkgroep. Het aantal deelnemers per cursus varieert van 42 tot 71, tot een totaal van 95 tot 131 per jaar!

De 275-ste cursusavond werd gevierd. De cursus is desondanks nog in de volle kracht van het leven. Atie van Klaveren is het coördinerend centrum van de cursus waar verschillende leden elk jaar weer aan meewerken.

Het jubileumjaar 1997 onderscheidde zich door een verjongend nieuw initiatief, een vogelcursus voor de jeugd. De vogelcursus blijft een vruchtbare broedplaats voor nieuwe vogelaars in de dop.

Excursies

Joke van Velsen en Inge van den Akker waren de onvermoeibare coördinatoren van de organisatie van het excursieprogramma. In 1994 moest Inge wegens verhuizing deze activiteit beëindigen. Voor veel excursieleiders, die jarenlang trouw dit werk doen geldt "zelden deden zo weinigen zoveel voor zo velen". Als Spitfirepiloten kruisten hun blikken de hemel af en geen sperwer ont-snapte aan hun aandacht.

Er werden jaarlijks 20 tot 25 excursies georganiseerd. Er vonden excursies plaats zowel binnen het terrein van de werkgroep als daarbuiten. Het waren overwegend ochtendexcursies en een beperkt aantal dag- en avondexcursies. Vele dagen, ochtenden, avonden en enkele weekends trokken excursiegangers, te herkennen

aan een thermoskan met koffie, er op uit. Het aantal deelnemers varieert van 15 tot 25.

De weekendexcursies meestal naar de Waddeneilanden (Vlieland, Terschelling of Schiermonnikoog) zijn een oersterk vast punt. Een ware traditie vormt het kamperen in de Jonge Jan te Formerum op Terschelling. De interesse voor de weekendexcursies leek wat tanende en een wat andere opzet werd door het bestuur overwogen. De deelname aan de weekendexcursies in 1997 overtrof, bij ongewijzigd beleid, weer alle verwachtingen. Een wat langere duur, vanaf vrijdagmiddag, en een gezellige onderlinge ambiance leken belangrijke elementen voor succes. Er werd in 1993, o.l.v. Jelle Harder, een speciale excursie georganiseerd voor politici en ambtenaren van Gooi en Vechtstreek. Er waren enkele tientallen deelnemers.

In april is er altijd een speciale openbare vroege ochtend excursie in samenwerking met de boswachter van het landgoed Groeneveld. Deze excursie trekt vaak wel 100 belangstellenden.

Lezingen

Rick van den Akker organiseerde, gedurende het winterseizoen, de maandelijkse lezing/dia-avonden. In 1993 nam Simon Visser de organisatie van de lezingen over, omdat Rick verhuisde naar de overzijde van het Gooimeer. Aanvankelijk werden deze ledenavonden in de Goede Herder kerk te Hilversum gehouden. Later werden ze verplaatst naar een van de zalen van de Bethlehemkerk. Dat betekende een duidelijke verruiming van de accommodatie en betere faciliteiten.

Gedurende het winterseizoen zijn er de maandelijkse lezing/dia-avonden met uiteenlopende interessante onderwerpen. Vogels uit eigen land maar ook van

verre poolgebieden kwamen aan de orde. Meestal zijn er sprekers van buiten de eigen kring, maar ook leden van onze eigen vogelwerkgroep hebben een aantal goede avonden verzorgd. Soms was er een buitenlandse spreker, te noemen is de heer Achilles Cools uit België, die over zijn ervaringen met kauwen sprak. De lezingen vormen een belangrijke informatiebron voor de leden. De belangstelling blijft groot, het aantal bezoekers varieert van 40 tot 70.

De Korhaan

De Korhaan is een informatief clubblad met een hoge leesdichtheid.

Een aantal nieuwe leden, Willem-Jan Hoeffnagel, Ruud Willemstein en Pieter Schut, versterkte in 1991 de redactie van De Korhaan. Wim Duurland werkt al 10 jaar mee in de redactie, een fleurige hulde waard. Verdienstelijke tekenaars zorgden voor levendige illustraties. Het stripverhaal over vogelaars van Ronald Sinoo voegt sinds 1996 een dimensie toe aan De Korhaan.

De Korhaan was 146 tot 160 pagina's per jaar dik, in het jubile-

Kor Haan

Tekening: Ronald Sinoo

umjaar 1992 was de omvang zelfs 192 pagina's. Er zijn wel eens wat te weinig leden die kopy voor De Korhaan leveren. Helaas is het nog niet gelukt advertenties te werven voor het blad. Met ingang van het jubileumjaar 1997 zal de omslag van De Korhaan veelkleurig zijn. In 1993 werd een ingrijpende vernieuwing van De Korhaan voorbereid. Dit betreft een vernieuwing zowel wat betreft de inhoud als de vormgeving en een betere coördinatie van de rubrieken. De redactie kreeg daarvoor de beschikking over een computer en een speciaal programma. In 1994 onderging De Korhaan een flatteuse facelift. De leesbaarheid werd aanzienlijk vergroot. De rubrieken zijn veel meer overzichtelijk. Iedereen vindt makkelijk zijn verworven rubrieken.

Propaganda

De open dagen op Kasteel Groeneveld zijn steeds een groot succes. Ze trekken veel belangstellenden uit de wijde omgeving. Jaarlijks geven we op verschillende beurzen en manifestaties acte de présence. Wegens verhuizing moest Rick v.d. Akker zijn activiteiten op het gebied van propaganda in 1993 beëindigen. Dank zij Bertus v.d. Brink werden de presentaties op beurzen en andere manifestaties actief voortgezet. Er is een eigen aantrekkelijke en informatieve presentatiewand gemaakt. Paul Keuning zorgde voor een rijk gesorteerde boekentafel tijdens ledenavonden van de vogelwerkgroep. Behalve rapporten en publikaties van de eigen werkgroep was er een profijtlijke verkoop van vogel-CD's, vogelboeken en overheerlijke vogelkoeken, die geschikt zijn voor menselijke consumptie.

Regelmatig worden de publiciteitsmedia geïnformeerd. Dit

leidde tot verschillende artikelen in de nationale en lokale pers en uitzendingen van de lokale radio en Vroege Vogels. Het boekje 'Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek' door Rob Kole en Dick Jonkers is in 1996 verschenen. Het eerste exemplaar werd

aangeboden aan de burgemeester van Hilversum. Het is de honderdste publikatie van de Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken. Het is een, in praktisch zakformaat uitgevoerde, populaire gids.

In 1993 werd een kennismakingsavond voor nieuwe leden georganiseerd, die goed bezocht werd.

Natuurbescherming

Rob Kloosterman moest wegens drukke beroepswerkzaamheden deze functie in 1995 opgeven. Na een interim-periode nam Dick Jonkers in 1997 deze taak over.

Door onvoldoende menskracht konden relatief weinig activiteiten worden ontplooid. Daarom werd de aandacht op een project geconcentreerd, de knobbelzwaan. Deze keuze werd bepaald door de actualiteit van de afschot door jagers. De schade aan landbouw- en veeteelt werd bestudeerd. Op initiatief van onze knobbelzwanenwerkgroep werd in 1992 een landelijk platform opgericht.

Diverse onderwerpen kregen in 1993 aandacht. Met name knobbelzwanen, bestrijding van de jacht in het IJmeer en een actie tegen de aanleg van een golfterrein tussen de Hilversumse

Burgemeester van Hilversum mevrouw Kraayeveld (rechts) neemt het eerste exemplaar van het boekje in ontvangst

Foto: Kastermans

Meent en Bussum en bij de Wolfkamer te Huizen.

Avifauna

Op een voor- en najaarsvergadering werd het beleid besproken. Verder waren er weer de maandelijkse werkcontactavonden.

Een grote verscheidenheid aan projecten valt op. Het jaarverslag in 1991 vermeldt 18 projecten in een jaar. Dit nog afgezien van de grote projecten Corversbos, Eempolders en Nestkasten. In 1992 waren er 15 projecten. Het profiel van de projecten was niet wezenlijk anders. Elk jaar weer blijkt hoeveel werk er jaarlijks verzet wordt.

In 1996 kon geen grote inventarisatie georganiseerd worden omdat geen coördinator gevonden kon worden. Om nieuwe menskracht te vinden voor het werk van de subgroep werd in 1996 een inventarisatiecursus georganiseerd. Er was een onverwacht groot aantal deelnemers en dit leidde tot 14 nieuwe medewerkers voor inventarisatie werkzaamheden.

Er werd in 1991 een begin gemaakt van computermatige verwerking van de waarnemingsgegevens, die door de leden gemeld worden. Het werk aan het geautomatiseerde data bestand was in 1992 klaar. Er is een

nieuwe handleiding gemaakt voor het invullen van waarneming kaartjes.

Er verschenen enkele tientallen rapporten, voor het merendeel hadden deze betrekking op tellingen en inventarisaties. Ook de rapporten zullen in een computerbestand worden ondergebracht.

Vogeltellingen

- **Midwintertellingen**
Dit is een telling in het kader van SOVON. Pieter Schut bracht jaarlijks verslag uit. Er worden jaarlijks 50000 tot 70000 vogels geteld. De smient is in het midden van de winter meestal de meestgetelde vogel; in strenge winters echter is de kolgans de meest geziene wintergast.
- **Corversbos**
Trekellingen vonden plaats in het Corversbos onder leiding van Fred van Klaveren. Er is nu een duidelijk beeld verkregen van de vogeltrek in het gebied van het Corversbos. Er is door Fred van Klaveren verslag gedaan van het resultaat van tien jaar tellingen. Misschien dat nu eens van locatie veranderd moet worden, mogelijk bij de Hollandse brug in Muiderberg? Voorlopig worden de tellingen, die een traditie zijn geworden, in het Corversbos voortgezet.
- **Eempolders**
De Eempoldervogelinventarisatie (Rob van Veen en Nico Klippel) zijn van veel belang om de invloed van de ruilver-

kaveling op de vogelstand in kaart te brengen. Deze veertiendaagse tellingen vinden al meer dan 25 jaar plaats. De gegevens die in de periode 1985-1990 zijn verzameld werden uitgewerkt. Het uitwerken van de gegevens vraagt veel tijd. Deze taak die Rob Kole elf jaar lang heeft verricht, werd in 1993 overgenomen door Nico Klippel. Het nieuwe telformulier, door Nico Klippel ontworpen, voldoet goed.

- **Broedvogelinventarisaties**
Het eiland De Dode Hond, Vuntus, Vliegfeld Hilversum en Noordpolder te Veld/Maaspolder. Verder Hilversums Wasmeer en Zuiderheide, de Boswachterij bij Hollandse Rading, Westerveld bij Hilversum, Spanderswoud, Bussumer- en Westerheide. Verder was er ook een inventarisatie in de Staatsbosbeheergebieden langs de Gooimeerkust.
- **Tuinvogelonderzoek**
Een in 1992 door Dick Jonkers begonnen initiatief waaraan veel leden van onze vogelwerkgroep meewerken.
- **Knobbelzwanen**
Dit onderwerp kwam reeds aan de orde bij onze activiteiten op het gebied van natuurbescherming. In 1994 vond zelfs een telling vanuit een vliegtuig plaats.
- **Oeverzwaluwen**
Dit project loopt al ruim twintig jaar. Er vond overleg plaats met instanties om broedmogelijkheden te behouden.
- **Roofvogelstudiegroep**
Werd opgericht in 1995, gecoördineerd door Chris Sjobbema.
- **Weidevogelbescherming.**
Onder coördinatie van Marc van Houten en Guus van der Poel werden nestbeschermers geplaatst in de Eempolders,

de Oostermeent en het Vechtplassengebied.

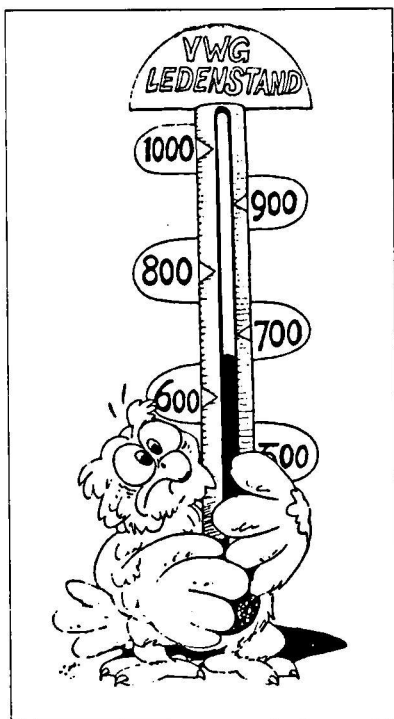
- **Huiszwaluwen**
Ook een al lang lopend project. De aantallen huiszwaluwen wisselen nogal van jaar tot jaar. Voorlichting tegen afstoten van nesten door huiseigenaren had een positief effect.
- **Vogel-van-het-jaar**

In 1993 begonnen we met onze eigen vogel-van-het-jaar. Doel van deze activiteit is om van bekende vogels waarvan relatief weinig gegevens binnenkomen, extra informatie te verkrijgen. De groene specht, scholekster, putter en de torenvalk kwamen aan de beurt in de afgelopen vier jaar.

Nestkasten

Het langstlopende onderzoek van de vogelwerkgroep is het controleren van nestkasten. De oudste gegevens zijn van 1964. Dat is voor de geboorte, zelfs voor de conceptie van onze vogelwerkgroep! Tenzij er sprake is van een onwaarschijnlijk lange draagtijd. Dick Jonkers coördineerde, tot 1997, de nestkastenactiviteit. De gegevens werden doorgestuurd naar de landelijke organisatie. Bijna 1000 nestkasten worden gecontroleerd verspreid over dertig terreinen. Het bleek elk jaar weer een hele toer om deze gegevens binnen te krijgen. Opvallend is de achteruitgang van

Tekening: Ronald Sinoo

de bonte vliegenvanger in vergelijking met elders in het land. Er was in 1993 onvoldoende menskracht om deze activiteit op het niveau van vorige jaren te handhaven. Er werden enkele nieuwe medewerkers ingewerkt. De verscheidenheid aan broedvogels in de nestkasten daalt nog steeds.

De actie om de broedmogelijkheden voor gierzwaluwen te vergroten leidde tot verheugende resultaten. Er werden veel nestdakpannen geplaatst maar tellingen bleken niet haalbaar door gebrek aan menskracht.

De jaarlijkse nestkasttimmerdagen zijn steeds weer een ware happening. 'Hamertje-tik' is er niets bij. Soms werden wel vijftig kasten in elkaar gezet. Adri Vermeule, Roel Huizinga en Ab Grobbe zwaaiden kundig de hamer.

Het gierzwaluwen project trok veel belangstelling. Er werden veel adviezen gegeven voor het plaatsen van nestkasten en nestdakpannen in overleg met woningbouwverenigingen.

- Kerkuilen

Er zijn in totaal ongeveer zestig nestkasten voor kerkuilen in ons gebied. De bezettingsgraad was helaas heel laag. Tot en met 1995 werden er vijf broedgevallen vastgesteld, vier in nestkasten en één vrije vestiging.

- Ringpost

Op de vaste ringplaats bij de Hollandse brug te Muiderberg wordt jaarlijks geringd. Helaas was er in 1992 onvoldoende tijd en menskracht voor ringonderzoek. In 1994 werden in totaal 361 vogels geringd, het betrof 27 verschillende soorten.

Epiloog

Het heeft er alle schijn van dat onze vogelwerkgroep de komende periode verder opgestuwd wordt in de vlucht der vogelen. Nieuwe veelbelovende activiteiten zijn:

- Vogelcursus voor kinderen. Een initiatief van de subgroep vogelcursussen. Er was veel belangstelling voor, het leidde tot 23 aanmeldingen.
- Ringstation Het Gooi. Al tientallen jaren zijn groepjes vogelrings actief in het Gooi. Er is in 1996 een samenwerkingsverband ontstaan en als resultaat hiervan is een Vogelringstation Het Gooi opgericht.
- Clubhuis in het voormalige pomphuis bij de watertoren in Bussum. Het terrein zal in beheer komen bij het Goois Natuur Reservaat, terwijl een aantal natuurorganisaties, waaronder onze vogelwerkgroep, het gebouw in beheer zullen krijgen en een sluitende exploitatie zullen moeten realiseren.
- Excursies buiten de grenzen. De subgroep excursies slaat de vleugels verder uit als een trekvogel naar zuidelijke landen. Er is een excursie naar

Tekening: Ronald Sinoo

de Hautes Fagnes (Hoge Vennen) in België gepland.

- De vogelwerkgroep krijgt een eigen pagina op internet. Een homepage is al in een experimenteel stadium beschikbaar.